

**Verslag vormingsmoment rond participatie en de relatie tussen
gemeentebesturen en bewonersgroepen op het platteland
Uitwisseling met bewonersgroepen - 23 juni te Merelbeke ('s avonds)**

- I. **Welkom aan vertegenwoordigers van bewonersplatformen of dorpsraden, gemeentebesturen en andere 'instanties'.**

- II. **Relatie bewonersgroepen-gemeentebesturen: 2 schetsen**

➤ **Steven Malfliet - Bewonersplatform Flora, Merelbeke**

Gemeenten hebben de plicht om inspraak te geven à burgers, Merelbeke koos voor oprichten van bewonersplatformen (BP's). Van de vroegere oude pol. cultuur worden nu 1e stappen gezet richting inspraak. Merelbeke maakte afsprakennota (interactief met gedeelde verantwoordelijkheden). Algemene doel is constructief zijn, het algemeen welzijn bevorderen en spreekbuis zijn. Samenwerken is dus noodzakelijk! Bewonersplatform staat in het werkveld, is ervaringsdeskundige, een toegevoegde waarde inzake aanbevelingen en adviezen (bv groenbeleid, logistieke samenwerking bij infomomenten en evenementen, actieve deelname à werkgroepen die de deelgemeente overschrijden). Gemeente heeft ervaringsdeskundigen nodig, kan geen beslissingen nemen zonder voldoende kennis te hebben. Verder is het bewonersplatform ook een spreekbuis, d/d werking wordt de afstand tss gemeentebestuur en burger verkleind. BP gaat ook kleinere bewonersgroepen (zoals straat of kleine buurt) ondersteunen die vragen of klachten heeft tgo bv bouwmaatschappijen of andere 'derden'. Ontstaan bewonersplatformen via *Dorpinzicht*, methodiek die de bevolking in gemeenschappelijke noden wil ondersteunen.

Belangrijk bij de werking is meenemen wat je leest of hoort, niet over jou laten lopen maar zaken bespreken in de maandelijkse vergaderingen.

De bevindingen inzake participatie: als bewonersplatformen samen strijden kunnen ze zaken voorleggen à het gemeentebestuur. Belangrijk: hoe wil je de communicatie met het gemeentebestuur?? Niets zeggen is ook niets weten... Gemeenten werken anders dan burgers, soms is er meer tijd nodig! Veel bewonersplatformen zijn nog zoekende. Manieren van falen en frustraties horen er ook bij, want hierdoor kan de werking groeien!

Zoek een initiatief dat vanuit de bewoners komt en geen geld kost, daar is de gemeente dankbaar voor! Zo kon Flora recent de wedstrijd 'duurzame wijken' winnen. Dit past in het duurzaam energieactieplan vd burgemeester en is dus een win-win. In Merelbeke is er ook een participatieambtenaar. De verslagen van bewonersplatformbijeenkomsten worden nu besproken in de Gemeenteraad, dit is vrij nieuw! Er staat ook veel te gebeuren. Een lijvig document hieromtrent wordt nu in de Gemeenteraad gebracht. Einde vd oude pol. cultuur. Adviezen worden meer au sérieux genomen (bewonersplatformen zijn geen bezigheidsclubje...). Blijven hameren: waarom werden voorstellen afgewezen? Motivaties hieromtrent zijn belangrijk want vrijwilligers hebben er soms veel tijd in gestopt!

➤ **Luc Ranson - Dorpsraad Schuiferskapelle, Tielt**

Dorpsraad bestaat sinds 1996 en kent dus een flink verleden (20j)!

Geschiedenis: in 1977 werd een jeugdlokaal in beheer gegeven dd gemeente, werd soort dorpshuis.

Er was overleg nodig tss verenigingen (agenda's samenleggen) en dit was de ideale voedingsbodem

voor de dorpsraad. Het Tieltsse stadsbestuur is niet echt wezenlijk veranderd, dezelfde mensen zaten op dezelfde plaatsen, hadden een warm hart voor het kleine dorpje en de dorpsraadvoorstellen waren welkom. De dorpsraad was een kerngroepje: dezelfde mensen zetten zich in, ook voor de andere verenigingen in het dorp. Er werd dus een heel netwerk uitgebouwd: 'ons kent ons!'.

Jaarlijks zijn er 2 open vergaderingen waar het stadsbestuur op aanwezig is. Het stadsbestuur en de diverse stadsdiensten zijn ook erg gekend, info wordt vlot verspreid!

Nadeel hiervan: 20j werd er gewerkt zonder afspraken op papier, dit is er nooit van gekomen... iedereen was content. De laatste maanden komt dit wel naar boven. Jongere mensen werden immers aangetrokken die nieuw zijn en de gemeente niet zo goed kennen. De toekomst vd dorpsraad verzekeren is zeker een aandachtspunt want 7 à 8 mensen zijn tss 55 en 70j.

Tielt verstrekt jaarlijks een budget voor de organisatie vd dorpsfeesten.

De dorpsraad werkt met vaste structuren en doet vaak een oproep (via flyers) om mee te werken.

Bestuur is een kleine kern en werd ook nog opgesplitst in 3 werkgroepen (mobiliteit, feestelijkheden en infrastructuur zoals beheer ontmoetingscentrum, sportcabine, speelpleintje). Sommige dorpsraden willen enkel themagericht werken.

III. Uitwisseling rond stellingen/thema's

Iemand krijgt een bal toegegooid, kiest een stelling uit een aantal die geprojecteerd worden en hier wordt rond geconverseerd. De diverse reflecties worden hieronder weergegeven.

1. Is er voldoende beleidsruimte/zijn er genoeg middelen voor participatie in de gemeente?

BBC-zaken (6j-plan) zijn vastgelegd en er is geen ruimte.

Belangrijke taak voor bewonersgroepen: zuurstof brengen in het sociaal weefsel vh dorp.

Met diverse werkgroepen werken zoals mobiliteit en verkeer of infrastructurele werken.

Gemeenten geven zichzelf veel tijd, maar geven er weinig à dorpsraden.

De oplossing vh ene probleem kan andere problemen creëren (bv pleintje waar de auto te veel domein heeft gekregen).

Bewonersplatformen hebben niet overal kennis van.

Zeker laten weten à gemeenten wat je wilt!

Visie: hoe zien we ons dorp graag evolueren in de toekomst. Kan de gemeente daar rekening mee houden? Tegen volgende verkiezingen willen alle dorpsraden hun ideale dorpsbeeld naar voren

schuiven. Gemeente vraagt bewonersplatformen om prioriteiten naar voren te schuiven, maar bewonersplatformen kunnen niet in de 6j-logica intreden... Burgemeester droomt ervan elke dorpsraad te

vragen om prioriteit nr 1 door te geven en een budgethouderschap in te voeren.

We kunnen doen wat we willen met een toegekend budget.

Er rekening mee houden dat iets soms nu niet kan omdat er geen middelen voor zijn.

Niet te veel vragen à de stad, want eens verkorven kun je niet meer terug, dus met kleine stapjes werken! (Het past evt binnen de beleidsruimte maar te veel vragen is niets krijgen.)

Projectsubsidies kunnen o.a. via Buurten op den buiten (KBS).

De stad kan een fundamenteel budget ter beschikking stellen van duizenden euro's.

De bevolking mee krijgen is super belangrijk! Dus veel publiciteit maken, iedereen aanspreken en de zaken voor iedereen aantrekkelijk maken. Mensen buiten krijgen via bv avondmarkt met artisanale producten. Zowel kinderen als ouderen mee krijgen.

De wens om meer groen ook doorgeven via de mond vd burgers.

Bewonersgroep kan ook zeggen: wij steunen dit niet wat de gemeente heeft beslist.

Enquête naar de bevolking is bv door 40% ingevuld en slechts 30% heeft ergens voor gekozen... maar iedereen heeft wel de gelegenheid gehad om een eigen stem uit te brengen.

Politici willen hun eigen zaken verkopen. De kracht vd mensen is belangrijk en dit hebben bewonersplatformen mee! Politici hebben eigen beleid en eigen gedacht, maar participatie moet en is denken op lange termijn. Daarom op realistische manier blijven herhalen wat de bevolking wil! Ooit zullen politici luisteren en altijd gaat het wat meer in de goede richting. Cfr kapitein op een boot die 5 graden naar links of 2 graden naar rechts draait... de boot komt ergens heel anders uit!

We zijn allemaal ridders op het witte paard.

Ambtenaren kunnen heel veel invloed hebben en gaan meestal langer mee dan politici.

Inhoud en doelstellingen van dorpsraden zijn erg verschillend, gaande van feestcomités tot duurzaamheid en er tssin.

2. Wat zijn de ervaringen met de participatie-ambtenaar?

Die zit vaak tss hamer en aambeeld, dient vaak als pispaal.

Hij/zij moet niet realiseren wat bewonersgroepen willen.

Soms is de werking met bewonersgroepen te veel het project van 1 iemand in het gemeentebestuur (voltallige college draagt het niet altijd een warm hart toe en dat geeft conflicten).

Afstand tot het gemeentebestuur verkleint sterk met zo'n ambtenaar! Bepaald gevoel kan wel geuit worden en kleine koerswijziging kan worden gerealiseerd.

Om meer gedragen te zijn en meer algemene visie te ontwikkelen, wordt in Geraardsbergen bij Leader een project ingediend. Geen probleem in Wachtebeke, niemand ligt dwars... Een budget wordt ter beschikking gesteld, maar moet worden gebruikt voor realisaties in het dorp (bv kinderspeeltuigen, bank voor bejaarden, ...) en niet voor feestzaken.

Participatieambtenaar is soms trechter en men kan dan niet rechtstreeks met andere diensten in gesprek gaan. Dit werkt remmend.

3. Omtrent het nemen van grote beslissingen...

Politici zien hun agenda's niet graag doorkruist. Bv door problemen rond een ringweg is vijandschap ontstaan (met zelfs manipulatie van meningen in verslagen).

Opletten om niet als schaamlapje te dienen, om gebruikt te worden, voor schijnparticipatie!

De gemeente heeft niet overal impact op! Bv plannen Infrabel en ruimtelijke plannen Vlaanderen...

Veel projecten moeten gezien worden op lange termijn! De sterkte is om over legislaturen heen te kijken. BP Flora heeft plan opgesteld tot 2020. Wat nu niet lukt, kan later wel, zo redeneren de leden. Een bewonersgroep zal ook geen ringweg tegenhouden! Indien nodig durven uitspreken tgo bevolking dat het BP niet achter de gemeentelijke besluitvorming staat! Aantonen wat de mening over de plannen was via bv website.

In Wachtebeke heeft de burgemeester à alle wijken een verantwoordelijke schepen toegewezen. De zaken komen zo rechtstreeks in het schepencollege.

Als privaat en publiek geld samenkomen om een groot project te realiseren (via grote unie van belangrijke partners samen), heb je als bewonersgroep niets meer te zeggen.

Anderzijds heeft de provincie O-VI bepaalde projectsubsidieaanvragen tegengehouden met de vraag: waar blijft de inspraak vd burgers? Wat zijn de spelers binnen het project?

N42 in Geraardsbergen is een belangrijke Vlaamse gewestweg en er zijn grote problemen door de invoering vd km-heffing voor vrachtwagens (N42 wordt nu als sluiptweg gebruikt). 5 dorpsraden zijn daarrond bijeen geweest en kregen volop de steun vd gemeente, maar Vlaanderen doet wat het wil... Basis is wel belangrijk: dat de gemeente de dorpsraden verdedigt naar hogere overheden toe. Af en toe moet je tegen windmolens vechten. De Vlaamse ambtenarij is soms erg sterk.

Bemerking: Vlaanderen stuurt de participatiereflex aan, maar de Vlaamse diensten gedragen zich niet hiernaar! Dit moet VVDB toch eens doorgeven naar het Vlaamse niveau.

Verkeer komt steeds aan bod. De gemeente moet doorgeven waar ze zelf iets kan aan doen en waar niet (gewestwegen vs gemeentelijke wegen...).

Vraag in hoeverre de verschillende actoren betrokken zijn bij het overleg. Gaan schepenen in overleg met bewonersgroepen, komen ze naar hun vergaderingen? Worden Vlaamse ambtenaren uitgenodigd bij bepaalde (grote) problemen? Wachtebeke: schepenen is er altijd bij. In Schuiferskapelle ook. Merelbeke: schepenen komen naar open bewonersvergaderingen, maar hebben eigen gedacht en wat wordt er uitgevoerd? Bepaalde schepenen zijn voor participatie, maar andere minder. Is niet evident en vaak een spel binnen het schepencollege.

Wethouders vanuit Nederland zijn altijd aanwezig bij dit soort vergaderingen (zeker de secretaresse!). In Nederland staat men al heel veel verder dan bij ons, participatie zit meer ingebed in de structuren. Dorpsraden bestaan hier juridisch nog niet!

VVDB wil participatie op een of andere manier inbedden in juridische structuren. Wel opletten voor te veel regelgeving waardoor we terug tot structuren komen als niet-werkende adviesraden.

Contact nemen met Nederland en dat model evt overnemen naar de Vlaamse realiteit! Maar oplet: Nederland heeft veel grotere gemeenten!!

4. Moet de convenant regelmatig bekeken/aangepast worden?

Dorpsraad Heldergerm heeft regelmatig contacten met gemeentebestuur Haaltert rond afsluiten convenant (zit nu al à 4e versie!). Niet iedereen is participatie genegen in het schepencollege + momenteel is er een moeilijke politieke situatie...

Is werken met convenant altijd nodig? Schuiferskapelle twijfelt want wil de familiale sfeer tss dorpsraad en stadsbestuur niet opblazen met 'een papierke'. Merelbeke: convenant staat mooi op papier, maar er is een verschil tss woorden en daden, er is nog een lange weg af te leggen... Geraardsbergen: goed om dit regelmatig eens te herbekijken. Het gaat om een voortschrijdend proces want inzichten wijzigen. Belangrijk is de gemeenschappelijke problemen bespreken.

Goed idee: ambtenaren betrekken via 'cocreatie' (zie vorming in de namiddag) om tot verbeterde convenanten te komen.

Convenant is een heel interessant instrument dat allen verenigt in een document. Goede verstandhouding kan hieruit ontstaan. Conflicten en problemen kunnen via dit fundament bekeken/opgelost worden. Zaken die goed draaien ook vermelden! Gemeentebesturen vooreerst positief benaderen. Stad Tielt richtte de vraag tot oprichting van dorpsraden naar de 3 deelgemeenten, maar enkel Schuiferskapelle is erop ingegaan. Werking in Aarsele is weggefallen en overgenomen door 'Ondernemen Aarsele', een soort Unizo. Tielt zelf (centrum) heeft nooit participatiebeleid gehad. In Kanegem heeft 'Kanegem bebloemd' het overgenomen.

In Heldergem is de situatie als in Tielt. Er kwamen gemeentelijke borden zonder vermelding vd deelgemeente, maar dit is in het verkeerde keelgat geschoten vd burgers. Burgemeester wil in elke deelgemeente een dorpsraad, maar kan dit niet opleggen of sturen. Dorpsraad Heldergem is vanuit negatieve houding ontstaan, omdat de gemeente de dorpschool wilde verkopen. Gemeente is na enige jaren van kar gekeerd en met steun van Europese subsidies is de gemeenteschool tot een dorpshuis verbouwd dat sindsdien elke dag gebruikt wordt. (De herinvoering vh onderwijs is niet meer gelukt.) Een bepaalde locatie overdag als school gebruiken en 's avonds als dorpshuis zou moeten kunnen! Goed om de lokalen polyvalent te gebruiken, cfr buitenland!

Dorpshuis *Dorpsparel* in Schuiferskapelle is school geworden, maar verenigingen hebben er geen locatie meer, of bejaarden moeten naar boven of ... Mensen willen eigenlijk niet meer naar de school toe stappen om een lokaal te kunnen gebruiken. Nu is men druk bezig met herbesteding kerk in dit verband. Wachtebeke: geen enkele school mag gebruikt worden als vergaderlokaal! Wel stelt de gemeente ruimte ter beschikking voor vergaderingen.

Convenant kan wederzijdse uiting van respect zijn, hoeft geen juridische waarde te hebben, maar staat wel voor erkenning ('ik tel mee!'). Vorm van respect voor inzet en idealisme, schouderklop.

Soms moet men zwijgen tgo gemeentebestuur om nog subsidies te krijgen...

De ideale convenant is degene die nooit moet worden bovengehaald.

De enige goede convenanten zijn afspraken die gemaakt worden door beide partijen. Meestal worden ze in praktijk gemaakt d/d gemeenten en de teksten moeten worden aanvaard d/d BP's.

Sterkte van dorpsraden is de lange adem, zich niet door een tegenslag laten kennen.

Mooi vb uit Flora: herinrichten kerkplein als groene oase en rustpunt werd afgeketst, maar wordt nu met het project 'duurzame wijken' terug opgerakeld. Langetermijndenken brengt evt andere inslag! Succes heb je als je het bestuur kunt overtuigen omtrent het andere idee maar toch vrienden kunt blijven. Goede diplomaat zijn en de machthebber laten beslissen wat jij wilt! Schepenen laten scoren met het voorstel van een bewonersplatform is ok, want goed voor iedereen!

De belangrijkste jaren komen er nu aan, met de komende verkiezingen!

Tip van sportfunctionaris Merelbeke: de meeste resultaten bij sportproblemen bekomt men als men met sportclubs gaat praten. Dus bij bv mobiliteitsproblemen de mobiliteitsambtenaar en mobiliteitsraad erbij proberen betrekken! Als ambtenaar doet het goed om erkend te worden en naar een bepaalde bewonersvergadering te kunnen gaan. Schuiferskapelle: te zien wie vrij is, soms komt de verkeerde persoon...

Schepen mag zich in Wachtebeke niet bemoeien op een vergadering, zit er gewoon bij. Maar hoe verdedigt hij de dorpsraden dan?? Vragen mogen worden gesteld, maar ...

Tijdens de vorming in de namiddag uitten enkele ambtenaren dat ze niet mogen komen naar bv bewonersplatformvergaderingen. (Praktisch: in functie en ambtsuren tellen.) Goede verstandhouding tss beleidsmakers en ambtenaren zelf is ook van belang: sommige politici houden er niet van dat de ambtenaar goed geïnformeerd is. Als er een probleem is, ga dan meteen met z'n drieën aan tafel zitten: bewonersgroep, politicus én ambtenaar!

Wat contradictorisch: politici zijn 'dienaren' en moeten belangen verdedigen. We vragen participatie aan wie we zelf hebben aangesteld. 100 j geleden was de burgemeester dé notabele vh dorp. Dit is erg veranderd. Maar soms denkt men dit nog eens. Macht krijgen is zeer gevaarlijk, men moet hiermee kunnen omgaan! Geef iemand 2 strepen en het wordt een ander iemand.

Kan er een model-convenant komen vanuit VVDB? Alle bestaande convenanten samen leggen en alle goede zaken eruit filteren?

5. Negatieve boodschappen zijn onderdeel van participatie!

Bepaalde zaken blijven lastig, hoe ga je daarmee om? Nederig zijn vanuit de verschillende kanten en toch samen blijven zoeken. Niet met veel emotie maar met kennis van zaken argumenteren. Niet opgeven, volhouden maar respectvol blijven! Op het eigen terrein blijven en bepaalde zaken doorgeven à wie er wel mee bezig is.

Soms wordt de gemeente ook gesteund in de beslissing en wordt dit à de bevolking doorgegeven. Overbrengen van negatieve boodschappen is niet makkelijk.

Moeilijk om deze vraag te concretiseren. Veel verhalen komen uit op iets... Een ander verhaal ontstaat, niet wat je zelf wilde maar een gedeeltelijke realisatie. Dit komt veel meer voor dan een échte nee. Alles gerealiseerd krijgen is niet evident.

Gemeentebestuur zien als CEO uit bedrijfswereld. Altijd blijven vragen op een correcte manier en met goede argumenten, alsook over legislaturen heen blijven werken. Als een gedeelte van project wordt gerealiseerd, mag je al content zijn!

Dorpsraad Heldergem krijgt vaak geen antwoord, maar zelden 'neen'. De vraag wordt bv rondge-maild, en het wordt op de lange baan geschoven, of men zegt: we hebben de vraag niet gekregen.

Participatie in Overslag, Wachtebeke draait goed. Hierover kan VVDB eens een artikel schrijven!

Hoe scherper iets wordt geformuleerd, hoe luider erover wordt gesproken en hoe scherper het antwoord is (ambtenaar die duidelijke mening formuleert).

Technische kwesties worden door de bevoegde ambtenaren beantwoord, contactambtenaar moet enkel zorgen dat er een gefundeerd antwoord komt!

6. Hoe gebeurt de communicatie met de pers?

Pers is moeilijk want gemeentebestuur kan pers manipuleren (sensatie zoeken of realisaties overdreven in het daglicht stellen). Of men vervalt vlug in een actiegroep (kenbaar maken van realisaties).

Maar pers uitnodigen zorgt voor veel meer aanwezigheden (zoals Unizo-voorzitter, wijkagent, gemeentebestuur, ...). Let op: pers volgt ook de politici, dit is dus ambigu voor bewonersgroepen.

Ervaring ivm erfgoed: in 1e helft legislatuur werd nooit pers gecontacteerd. Toen werd een advies publiek gemaakt (advocaten zeggen 'ja') en alle adviezen worden nu openbaar gemaakt. Een zekere zenuwachtigheid ontstaat hierdoor bij de gemeente. Niet iedereen heeft graag dat ze regelmatig d/d pers bevroegd worden rond bepaalde zaken. Vanuit de (erfgoed-)groep is men wel eerder terughoudend (geen misbruik maken).

Advies geven is ook communiceren naar de pers toe. Er zijn negatieve of positieve zaken. Pers vraagt na mening van bewonersgroep ook het standpunt van gemeente op. Dit is vaak een moeilijke oefening, bewonersgroepen zijn dat niet gewoon. Kan soms ook gevaarlijk zijn want de pers verdraait veel of overdrijft de zaken... (Gemeente doet dit vaak ook.)

Toch is via de pers werken een rol van een bewonersgroep want hoe kun je anders communiceren met de basis? Niet alles kan via folders en krantjes... Best zelf het persbericht opstellen, dan wordt er minder gewijzigd. En geef correcte info! Doe de denkoefening en gebruik de lokale kranten.

Tip van Steven Malfliet: bepaald bureau stuurt automatisch berichten door naar de lokale pers. Dit kan via LISTSERV@VERZENDLIJST.VLAANDEREN.BE en is heel interessant. Zo moet je immers de voortdurende wissel van personen en adressen bij de pers niet bijhouden en wordt je bericht toch bezorgd!

Overslag heeft boom weggehaald en een gemeenteraadslid heeft dit via pers aangevallen (HLN).

Het is uiteraard niet de bedoeling om mensen via de pers op te hemelen of af te maken, wel om standpunten publiek te maken!